

MACIEJ GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Półek
ul. Toruńska 23, tel. 054 25 65 22 35
e-mail: maciej@wp.pl; www.zawackie.pl
NIP 950 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5102 0244

Archiwum IRPAK
miks:
Kuchta Bohusheko

Toruń W-wa
„Grunwald”. KOZ (K.G.)
+ Cerkiewicz Marceli
ps. Bończa Juliusz, Paszota
vel Cynkiewicz

VM 5

M: 1295/2137 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Cerkiewicz Marceli

T: 4-1295/2137 Pom.

Toruni - Warszawska Grunwald

203

I./1. Relacja —

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora *k. 1 s. 1*

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację *k. 4 s. 1-4*

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 43*

VI. Fotografie *brak*

1/2. Dokumenty - Cerkiewicz Marceli

1. „Opisadzenie Śniadka” - Czesław a
Mojewskiego z 10.04.1969 o działalności
Władysława Czermak - rozmianka
o Marcelim Cerkiewiczem, ksero oryg. k. 1 s.1

zob. J. W. 889/1590 Pon

Czesław Majewski
ps. Wincenty Ochota
Toruń, ul. Strumykowa 6

Toruń, dnia 10.04 1969 r.
(miejscowość)

(Nazwisko, imię, pseudonim i adres
wydającego oświadczenie)

Nr. leg. 041661 By

Oświadczenie świadka

Jako uczestnik(~~czka~~) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): Grupy Wojskowej "Grunwald w Toruniu w latach 1939 - 1945 i więzień Obozu Koncentr. Sztutthof Nr. P 37508

świadom(a) odpowiedzialności karnej za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów

o s w i a d c z a m

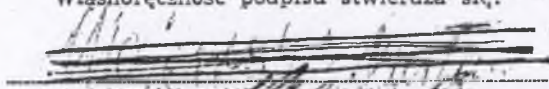
Ob. płk Czermak syn (~~czka~~) Władysław

urodz. dnia _____ 19____ roku w _____

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(cą) oświadczenie i czasokres od — do): należał od grudnia 1939r do listopada 1944r. do Ruchu Oporu w Organizacji Wojskowej "Grunwald w Toruniu. W mies. grudniu 1939 r. wstąpił do Organizacji i został zaprzysiężony przez dowódcę Grupy majora Cerklewicza Marcelęgo w obecności mojej pod pseudonim. " Czarny ". W listopadzie 1944 płk Czermak został aresztowany przez Gestapo w Toruniu i osadzony w obozie konc. Sztutthof jako więzień polityczny.

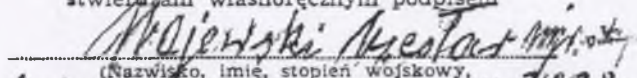
Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim _____ i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalności w czasie walki z okupantem hitlerowskim, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): Od grudnia 1939r. do listopada 1944r. płk Czermak Władysław pełnił funkcję jako d-ca Oddziału dywersyjno-sabotażowego i wywiadu węzła kolejowego PKP Toruń-Główny. Członkowie jego Oddziału wykonywali dywersję, sabotaż jak blokowanie zwrotnic kolejowych, dosypywanie opilków szlutowych do łożysk wagonowych do oleju. Wiercenie dziur w podłogach wagonów kolejowych towarowych krytych w których zboże było luzem ładowane i w czasie transportu wysypywało się. Unieruchomienie sygnałów kolejowych, przerywanie linii dopływu prądu. Prowadzenie wywiadu dotyczącego transportów wojskowych na wschód. Płk Czermak zmarł w lutym 1945r. w obozie Stutthof na skutek doznanych ciężkich tortur zadanych przez Gestapo Obozowe.

Własnoręczność podpisu stwierdza się:

(pieczęć i podpis odpowiednich władz lub Związku Zawodowego)

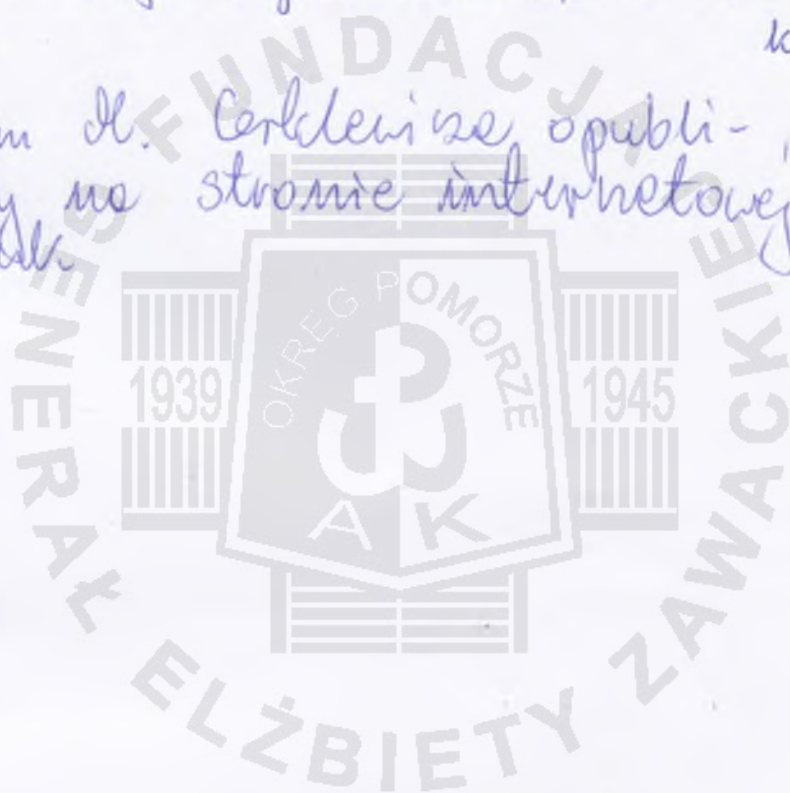
Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem

(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, stanowisko)
Wojewski Mieczysław
b. dec. gr. Grupa "Grunwald" w Toruniu
Więzień Polityczny Oboz. Konc. Sztutthof
Nr. P 37508

II. Materiały uzupełniające relexję:
Cerklewiec Marceli

1. Nota biograficzna - wypis z ks. g. Śląskiego
'Polskie Walosze' - kt. meszisko - winno
być Cerklewiec Marceli - , wypis onygg. k. 1 s. 1
2. Biogram Marceliego Cerklewieca [w:]
Krzysztof Komorowski, Konspiracja Pomorska
1939-1947. Selnikow, Gdańsk 1993, s. 39-40,
ksendop. k. 2 s. 2-3
3. Biogram H. Cerklewieca opubli-
kowany na stronie internetowej
- wydruk k. 1 s. 4

25

Torun,
Grunwald 1

mjr Juliusz Cyrkiewicz (Cerkiewicz) }
}

(Języcy Śląski, Polska Walcząca "Gdy był: Ex W. nr. 14.3 4 III IV)

Lutem 1940r. organizacja "Grunwald" na Toruniu została
rozbita przez Gestapo, większość jego członków działalności
rezydenturą, wśród nich - kierownika wydziału wyjątkowe-
go mjr Juliusza Cyrkiewicza.

winnym być Marceli Cerkiewicz ps. "Juliusz" }
}

CERKLEWICZ MARCELI

ps. „Bończa”, „Juliusz”, „Marian”, „Paszota”, w literaturze błędnie jako Juliusz Cyrklewicz (1889-1941?), oficer służby stałej, major pilot, współorganizator i komendant → „Grunwald”.

Urodzony 26 IV 1889 w Barze na Podolu był synem Franciszka, powstańca 1863, i Antoniny z domu Radziejowskiej. Po kursie elementarnym ukończył szkołę realną w Płoskirowie (1907), a następnie szkołę wojskową w Grogejewsku (1909); prawdopodobnie z przyczyn politycznych został pozbawiony stopnia oficerskiego i odesłany do pułku. W 1910 opuścił szeregi armii rosyjskiej, by po roku wstąpić na wydział mechaniczny politechniki w Kijowie. W 1914 zmobilizowany do lotnictwa; 28 IX 1914 ranny w walce powietrznej z Niemcami nad Krosnostowcami; od października 1915 w Legionie Puławskim; po kursie oficerskim przydzielony w stopniu chorążego do 1 polskiej brygady formowanej w Bobrujsku, na stanowisku dowódcy kompanii POW w Kijowie. Brał udział w akcjach niepodległościowych od lutego 1916 do listopada 1918. 9 XI 1918 uczestniczył w rozbrajaniu Niemców, a następnego dnia objął dowództwo kompanii 21 pp w Warszawie. 16 III 1919 został skierowany na dowódcę batalionu w 5 Pułku Strzelców Wielkopolskich (59 pp) — m.in. uczestniczył w walkach z Grenzschutzem w Wielkopolsce; 4 VII — 14 XI 1920 p.o. dowódcy 60 pp; za dowodzenie grupą uderzeniową 15 DP pod Warszawą 16-18 VIII 1920 wyróżniony przez Naczelnego Wodza uściskiem i orderem Virtuti Militari. Po powrocie do 59 pp bezpodstawnie zawieszony od 15 XI 1920 w czynnościach i sądzony; 8 VIII 1921 uniewinniony przez

2
Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu. Ponownie w służbie od 9 VIII 1921 na różnych stanowiskach w 59 pp, 67 pp, VII batalionie KOP w Hołubiczach, 5 pułku strzelców podhalańskich w Przemyślu, 66 Kaszubskim Pułku Piechoty im. Marszałka J. Piłsudskiego, wreszcie w 67 pp, gdzie był obwodowym komendantem PW i WF (Brodnica, Rypin, Lubawa), m.in. latem 1934 oddelegowany na komendanta zgrupowania obozów letnich w Cetniewie; 31 VIII 1935 przeniesiony w stan spoczynku. Przeprowadził się z Brodnicy do Solca Kujawskiego, a 26 IX 1938 do Torunia. Brał udział w tworzeniu pomorskiej sieci dywersji pozafrontowej (specjalnej) jako działacz Konfederacji Związków Obrońców Ojczyzny; utrzymywał kontakty z mjr. S. Łukowiczem w Poznaniu, szefem Ekspozytury nr 3 Oddziału II Sztabu Głównego w Bydgoszczy mjr. Janem Żychoniem, kierownikiem Samodzielnego Referatu Informacyjnego (SRI) DOK VIII w Toruniu kpt. Ludwikiem Cyrklerem, prezesem Zarządu Okręgowego Związku Podoficerów Rezerwy w Toruniu sierż. Edmundem Schnayderem. Prawdopodobnie był inspektorem obszarowym na Pomorze Tajnej Organizacji Konspiracyjnej „Grunwald” z ramienia dowództwa DOK VIII. Zmobilizowany 31 VIII 1939 walczył w obronie Modlina. Po wydostaniu się z twierdzy 7 października, powrócił do Torunia, gdzie został aresztowany przez Niemców i uwięziony w Forcie VIII. Dzięki pomocy żony E. Schnaydera dostał się do szpitala, a potem znalazł schronienie do czasu wyjazdu do Warszawy. Współkierował przekształcaniem sieci dywersji pozafrontowej na Pomorzu w regionalną organizację konspiracyjną → „Grunwald”. Podczas

Wyk. setof Komorowski, Konspiracja pomorska
1939-4?. Selsykon, Golonka 1993

39

Semioleg

tajnego zebrania konspiracyjnego 5 XI 1939 w Toruniu przy ul. Batorego 11 postulował stworzenie na Pomorzu oparcia wojskowego i administracyjnego dla ekspozytur rządowych. Z raportem tym udał się do Warszawy, gdzie pozostał, organizując komórki „Grunwaldu”, m.in. dział legalizacji przy ul. Wiktorskiej 3, wykryty przez gestapo 14 III 1940; z lek. med. Leonem Wasilewskim ps. „Grunwald” nawiązał kontakt z komendą KOP i uzyskał pomoc w zabezpieczeniu i ewakuacji spalonego lokalu. Prawdopodobnie nie widząc perspektyw samodzielności „Grunwaldu”, przystąpił do KOP (miał tam przedwojenne układy służbowe) i 28 IV 1940 podczas odprawy przy ul. Oleandrów 5 został szefem wydziału wojskowego i kierownikiem grup szturmowych komendy głównej KOP. Aresztowany przez gestapo w 1941 w mieszkaniu przy ul. Częstochowskiej 44 jako „kupiec, polski pułkownik, kierownik grupy bojowej KOP” i po śledztwie zesłany do obozu w Oświęcimiu, gdzie zginął prawdopodobnie w tymże roku.

— Odznaczony m.in. Orderem Virtuti Militari V klasy, Medalem Niepodległości, Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Ożeniony z Anną Szwaczko, był ojcem Stanisława (ur. 25 X 1918), Bolesława (ur. 7 VII 1921), Zbigniewa (ur. 31 III 1923), Krystyny (ur. 29 XII 1928) i Wacława (ur. 17 VII 1931).

CAW, t. pers. 166, 6286, 7061, 7204, tamże własnoręczne curriculum vitae; VM-23-1699; Zespół „gestapo Łódź”, AGKBZHS, t. 182; — Relacja Henryka Duskiego, MiD WIH, III/97/1.

Marceli Cerklewicz

From Wikipedia

Skocz do: [navigation](#), [szukaj](#)

Marceli Cerklewicz (ur. 26 kwietnia 1889 r. w Barze na Podolu, zm. w ?1942 r. w obozie koncentracyjnym w Auschwitz) – oficer służby stałej Wojska Polskiego (major), komendant pomorskiej organizacji konspiracyjnej Grunwald od końca 1939 r. do 1941 r.

Był synem Franciszka Cerklewicza, powstańca styczniowego i Antoniny z domu Radziejowskiej. Uczęszczał do szkoły realnej w Płoskirowie, którą ukończył w 1907 r. Następnie do 1909 r. był uczniem szkoły wojskowej w Gregorjewsku. Prawdopodobnie z powodów politycznych został jednak pozbawiony stopnia oficera i odesłany do służby wojskowej w armii rosyjskiej. W 1911 r. rozpoczął studia na politechnice w Kijowie na Wydziale Mechanicznym. Zostały one przerwane z powodu wybuchu I wojny światowej, w wyniku czego został zmobilizowany do lotnictwa. Już 28 września 1914 r. został ranny podczas walki powietrznej z Niemcami nad Krasnostowcami. Od października 1915 r. służył w polskim Legionie Puławskim. Po przejściu kursu oficerskiego, przeszedł w stopniu chorążego do I Brygady formowanej w rejonie Bobrujska. Następnie od lutego 1916 r. był dowódcą kompanii w Polskiej Organizacji Wojskowej w Kijowie. Na początku listopada 1918 r. brał udział w akcji rozbrajania Niemców w Warszawie. Następnie wstąpił do odrodzonego Wojska Polskiego, obejmując funkcję dowódcy kompanii w 21. Pułku Piechoty. Od marca 1919 r. uczestniczył w Powstaniu Wielkopolskim jako dowódca batalionu w 5. Pułku Strzelców Wielkopolskich (późniejszym 59. Pułku Piechoty). Od 4 lipca do 14 listopada 1920 r. był p.o. dowódcy 60. Pułku Piechoty podczas wojny polsko-bolszewickiej. Za udział w walkach pod Warszawą 16-18 sierpnia otrzymał Order Virtuti Militari. 15 listopada powrócił do 59. pp, ale wkrótce został bezpodstawnie zawieszony w czynnościach i sądzony. 8 sierpnia 1921 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu uniewinnił go i przywrócił do służby wojskowej. Sprawował różne stanowiska dowódcze kolejno w 59. pp, 67. Pułku Piechoty, VII Batalionie KOP w Hołubiczach, 5. Pułku Strzelców Podhalańskich w Przemysłu, 66. Kaszubskim Pułku Piechoty im. Marszałka J. Piłsudskiego i ponownie 67. pp. Latem 1934 r. został oddelegowany na stanowisko komendanta zgrupowania obozów letnich w Cetniewie. 31 sierpnia 1935 r. przeniesiono go w stan spoczynku. Początkowo zamieszkał w Brodnicy, a od 1938 r. w Toruniu. Tam jako działacz Konfederacji Związków Obrońców Ojczyzny został zaangażowany w tworzenie pomorskiej siatki dywersji pozafrontowej o kryptonimie "Grunwald". Prawdopodobnie został inspektorem obszarowym Tajnej Organizacji Wojskowej Grunwald na teren Pomorza z ramienia dowództwa Dowództwa Okręgu Korpusu nr VII. Podczas wojny obronnej 1939 r. walczył w obronie Modlina. Po wydostaniu się z twierdzy 7 października, powrócił do Torunia, gdzie został aresztowany przez Niemców i osadzony w Forcie VIII. Dzięki pomocy żony przyjaciela został przeniesiony do szpitala, skąd udało mu się wydostać. 5 listopada 1939 r. na tajnym spotkaniu utworzył na bazie dywersji pozafrontowej, którą wcześniej organizował, organizację konspiracyjną Grunwald. Następnie wyjechał do Warszawy, gdzie założył struktury swojej organizacji, m.in. komórkę legalizacji. Prawdopodobnie z powodu braku możliwości samodzielnej działalności pod koniec kwietnia 1940 r. przystąpił do ogólnokrajowej Komendy Obrońców Polski; został szefem wydziału wojskowego i kierownikiem grup szturmowych Komendy Głównej KOP. W 1941 r. został aresztowany w Warszawie przez Gestapo, a następnie zesłany do obozu koncentracyjnego Auschwitz, gdzie zginął najprawdopodobniej w 1942 r.

Był odznaczony m.in. Orderem Virtuti Militari V klasy, Krzyżem Niepodległości, Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Źródło: "http://pl.wikipedia.org/wiki/Marceli_Cerklewicz"

marcel!

T: M-1235/2137 Pom.

Tomuni

Cerklewicz Marceli

V. Strony informacyjne

lc. 42

Torun
1939 A

mgr Cerkliewicz Marcei (niepełny)
nr 2 rel. z Schneider 5 44

zane z Schneidera powołał go pewien i pewien
dalnym oficerem wyderstac się przez
parkan w 1939r ze szpitala od Niencis

Cerkliewicz bywał w Toruni przed wojną

Był nie innym zebvanin Gornwalden w wojni
wody torunskiej w 1938r

wg Schneidera Cerkliewicz nie miał stans-
wiska w Gornwalden, ale miał kontakt
z Schneiderem nie kowci #9 DAC

2
Cytkiewicz Maciej Juliusz
ps Bon'wie, Parake
Knielt grup parafrontawy dywersji 1939
na Pomorze
kryptoni "Grunwald"

12 Cichanowski Wielkoma aspekty
Museum Stutthof 2007

Kierownictwo organ wojp zetrato niy 1939
z Toruni: Cytkiewicz, W. Cisielski, F. Włodarczyk

~~Les~~ Klesie

Tornii 3

1921. C. Klesie Maselski ^{Juliusz} ^{typi} ^{roz}
z zwozoczeniem n 39 ¹⁴⁴ ¹⁴⁴
driatae Konfederacji Zbrojnej Obrońców Ojczyzny
na przedwojennym Pomorsku ps. Bonexa
driatae Grupa walczy Paszota

zob. Ciuchanowski "Ruch oporu" 18, 78, 84, 85, 356
Mychowski "Początki"
Chmielicki Paweł "Z drugiej strony oporu..."

miern. H. Gierwanowski: 2^{ix} 39 spobliada go w Rydponos
w R. dnu Pas PW, WF
przyjechał z Tornii, gdzie mieszkał
z rodziną na Rybakach
wraz z Rydop do Tornii i na
marci H. do ewakuacji
rest!

Cielchan. str. 18, 78, 84, 85, 356
rel Majora Wojciecha Czerwiky

og Drogobory²¹¹ Czerwikiewicz był członkiem Kier. Grom. Walcha
wójt po kampan. wrześniowej do Torunia z uszczelnie
awant. w 39, ulokowany w forcie w Toruniu. Zbiegł z
szpitala, ukrył się w lesie
został kier. wydziału wojak. "Grom. Walcha" Kompiwnyja
kierował pracą z KOP

Współpraca z KOP
awantura jako ptk. Paszka nawiązał do ca. grup bojowych KOP

~~Mieszkaniec w miejscowości 80 m 2~~

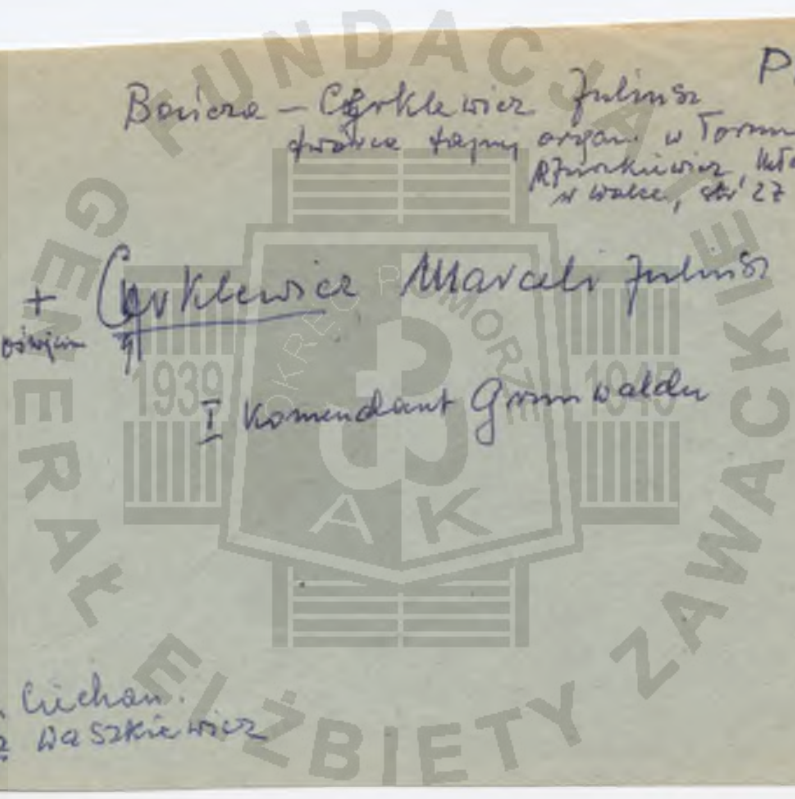
~~Mieszkaniec w miejscowości~~
~~Mieszkaniec w miejscowości~~

Bariera - Cerklewiec Juliusz PD 4
szkolenie tajny organ w Toruniu
Rfunkcyjnie Metabolicz Karawa
w Walec, str 27

+ Cerklewiec Marceli Juliusz
1939 I Komendant Gorn Waldu

K. Lichan.
z 1939

mpj rez Cerkiewicz Marali Juliana u Jarmu 5 Ko
Kmidt Gromwaldu

Parista "Baniera"
Ptk. Paorte
u KOP

15 Tarmin 1939

arost. - zbyst

potem bade

od late 1940.

arost. akces do KOP

arost u kore 1940

zginęł w Oświęcimiu

ponad wojnę Kmidt PŁ u Bydł. (Gutrowska)

10000
10-40
6
Cyrkularis Juliana
Marceli ps. "Bianca" "Parola"
1941/1942 Bietaer Konfederacja Związków Obrońców Ojczyzny

ob. K. Cich. . . s 18, 78, 84, 85, 356

Grosswald
♀

nie
nie
Cyr Kleber
(młodziak z Schmidta)

z S. Schmidta Marek nie posiada
z S. Schmidta młodziak go z szpitala Grosswald, gdzie
przebywał jako pacjent

był na przedświatku wojewody, które zamieszkało parobka
Grosswald (1938)

Schmidt ma kontakt z nim z nim w Grosswaldzie w czasie
wojny, ale ścisły kontakt przed wojną z F. D. A.

Schmidt kwestionuje stwierdzenie Cichowicza, że Kleber
przebywał w 39 do Tarnobrzeg. On by nie był, miał zwrócić uwagę

- arendowany w czasie wojny Grosswald

ujęty Cyryl Lewicki

rel Helmut Smajdek Xb 82

Tormin 8
Gorniswald

był szefem administracji, H. Sr. nie znała jego pracy
Ponieważ pewien okres utrzymywania go z jego rodzinnym
miejscem.

był wadła go z szpitala w Gorniswaldzie ^{w Tormin} w październiku 1940
był arek. III 40

W Torminie mieszkał syn Cyryl Lewicki (z jego matką
i Pasińską)

Znała go z Inspektora H. Gutwarskiego

mjr. Cyrkiewicz Juliusz Marce

Tonni
Grawald
N-va 9

miej. w Warszawie 1944

1939

1945

AK

FUNDACJA
GENERALE
ELŻBIETY ZAWACKIE

Tomáš 110
Grunwald

mjr. Bonica - Benkenice ps Pankote
ceionkoni kierownictve "Grunwaldu" krdit do Tomie
z Modlino

Aktyvn Grunwaldu prekrstici si z tiatli dnu

nyj. n organizace konspiracijnj.

zblegt + Tomie do U-ny m i stambod kerat nydustan
mopkanyj

Zrodlo: Wpisz se mpaimej Jozefa Grusa
dokoweny pree Helenj Duggeronp
n 1968 u Bydgorzuy n: tenke Grus Jozef

ea

Toruń
gromada PAP 11A

†
1942 Cerkiewicz Marceł
mjr ^{rodzi Cerkiewicz}
ps. „Boncza Paszota” pil.
Kdt Oddziału PAP, w l. 1939 - X 1940.
Aresztowany X 1940 → Oświęcim, zamor-
dowany w Obozie 1942.

log. dokumentu! sporządzonego przez
Cz. Majewskiego

K.G.

Centrum Fundacja Toruń

12

Cyrkiewicz Juliusz ("Kaiser" "Kornsta")
emerytowany major korpusu wysłuchał wojny
konfederacyjnej obywateli "Grunwald" w Poznaniu
od wiosny 1848 r. przyjechał do Włocławka;
skąd skierował się do Pomorza Gdańskiego
Arrestowany w 1941 r., więziony w Osmiejszynie.

Ciechanowski - str. 117

BYDGOSZCZ
"GRUNWALD"

13

[MARCELI] CYRKLEWICZ, MZR.

DOWÓDCA ORGANIZACJI "GRUNWALD"

1939

1945

ZOB. KALENDARZ BYDGOSKI 1992

ART. TADEUSZA JASZOWSKIEGO, STR. 144

R.M.

mjr Cyklicurce (Cerkleuice?)

Tomul
"Grunwaldu"
14

w 1939 komendant "Grunwaldu" (przybył z War-
szawy i wzięną prz. myśliwi do Warszawy);
przebywał w W-wie, w celu pomocniczym
"Grunwaldu" zgłosił w imieniu tej organizacji
długo do Komandy Armiści Polscy.

rel. A. Bednarskiego - M-21 k. II/1
zob. też Cichanowski s. 78

KP-12/93

Torun 15
Grunwald

Cyblewicz Juliusz mjr
nauczyciel w M-urze kontakt 2 Komenda Obrot-
ców Polski i w latach 1940 prac 2 ppłk. J.
Kwikowski i dr L. Masłowski zgłosił
w imieniu organizacji alians do KOP,
został aresztowany w parze 1940; egimaj
w osuradaniu
Masłowski Z, 2 dziejów ruchu oporu...
Droc. Tor. 15 s. 54

KP-94

Agencja Juliusz p. Parzeta, Bouere Torun 16
"Grunwald"
na pow. podziemia przyjeżdżają z N-ym
stanem na cele m. in. niepełnego

Wanderweide Z., z drzewi w roku oparu ... Roz. Ser. 15
(na podst. średniowiecznej) p. 52

RP-94

TORNY
'GRUNHAID'

17

CYRKLEWICZ JULIUSZ

Mjr emeryt.

Jeżeli a świadczeń konspiracyjnego
"Grunwald", ul. Słowackiego 11, Toruń u M. Krawicza
(ul. Barborego 11) u listopadzie 1939

8/1/94 Jasnowski, Grestapo, s. 75

Cyklewicz Marecki mjr

Toruń 17
Grunwald 18

brat udział w zebraniach organizacji, ad-
bywając się u Solmciender;
w Warszawie kontaktował się z m. in.
Helena Szajder, która go m. in. wyrosła
z szpitala wojennego i pomagała jej matce
(wiosna 1940).

T. Szajder Helena, ul. 1/113

KP-VII/24

Cyrkiewicz Marcelec (Juliusz?) | Toruń
 - mjr. rez., ps. "Bohira" "Paszota" | Grünwald 19

Przed wojną kierował ~~konspiracyjną~~ ^{zakończoną} organizacją
 "Grünwald". Jui X. 1939 r. kierował Wydziałem
 Wojskowym "Grünwaldu" w Toruniu. Wgwiecaj
 aresztowaniem udał się do Warszawy (1.40). ~~Był~~
 Tam nawiązał kontakt z KOP (Komenda
 Obwodowa Pałski) i został wyznaczony na
 dowódcę grup bojowych KOP
 Aresztowany jesienią 1940 r.

A. Gasiowski, "Generał..." str. 49, 71, 74, 75,
 79, 85, 89

K. Wojt. / w. 94 r.

"Grunwald"
"Toruń" 20

mjr rez. CYRKLEWICZ MARCELI

"Grunwald" KG

W pierwszych dniach października 1939r. powołał do istnienia toruński "Grunwald" - pierwszą regionalną organizację konspiracyjną na Pomorzu. Cyrkiewicz już przed wojną wyznaczony był na kierownika przygotowywanej siatki dywersyjnej. W czasie pierwszego spotkania aktywu organizacji - przede wszystkim z Torunia- postanowiono na bazie tej siatki utworzyć powstańczą organizację konspiracyjną, która miała przygotować się do przewidywanego powstania. W organizacji powołano 3 pionów i ich kierownictwa: Wojskowy, którym kierował Cyrkiewicz; Wywiadu i Kontrwywiadu, z por. Franciszkiem Włodarczykiem na czele; Wydz. Cywilnej Administracji, kierowany przez Wacława Ciesielskiego. Na przełomie 1939/40r. kierownictwo "Grunwaldu" nawiązało kontakt z utworzoną w Warszawie przez gen. Michała Tokarzewskiego organizacją konspiracyjną SZP i zgłosiło do niej akces, stając się załączkiem SZP na okręg Pomorze. Jeszcze przed nawiązaniem tych kontaktów Cyrkiewicz wraz ze swymi współpracownikami z pionu wojskowego wyjechał do Warszawy, skąd usiłował kierować podległym mu pionem. W Warszawie nawiązał kontakt z KG KOP. W ten sposób na "Grunwaldzie oparła swe terenowe ogniwa także KOP.

K.Ciechanowski, Regionalne, [w:] Walka podziemna., s. 207.

MGr '94

Cerkelewiez Marceeli mjr
ps. Paszota, Pasnica

Torun 2.1
Grunwald

Komendant okręgu od 1939 do X/1940

Waskiewicz Z., z dziejów milicji oporu...
Rok. Tor. 15 s. 53

KP-94

TORUN
GRUNWALD

22

CERKLEWICZ MARCELI

ps. "BON'ORA"

Myr rez.

Walczył o obronę domu, powrócił do Torunia
7 października 1938 r.
Kniha Graniczele. 1938/40 dowodant
z k-ny

88 VIII/94

AK na Pomorzu, s. 206

Cyrkiewicz Juliusz

Grunwald
w. 1939, Poznań 23

członek Biurocentrali „Grunwaldu”, przedostał
z Łodzi jesienią 1939 r. aby zawiązać, przepła-
nowany do warunków okupacji, program „Grun-
waldu” wprowadzić do organizacji powst.

Łaski 30, 30,

J.K. 1994

TORUN 24
GRUNWALD

CERKLEWICZ MARCELI

dob. Gruss Jozef - KO, M-24

8 XII 94

Cybulowicz

2

Toruń 25

T. J. Dalkowski D. 1 k. 1/2

RP-95

CYRKLEWICZ JULIUSZ
JULIAN ps. BÓWCA

TORUN Ko-7
SZP 26

MGR REZ. PO KLĘSCE WRZEŚNIEWEJ DOTARŁ DO NIĘGO
ENIGARIUSZE GEN. KARASZEWICZ-FOCARZEWSKIEGO I ROZWINĄŁ
W TORUNN FRAGMENTACYJNĄ PRACĘ KONSPIRACYJNĄ W OPACIU
O ZNANYCH MU BYŁYCH PRACOWNIKÓW URZĘDU MOŻEMODKIEGO.

H. SZYMANOWICZ, KONSPIRACJA I SABOTAZ ... [4] KONSPIRACJA
I SABOTAZ ... ~~...~~ b.m./r.w. s. 35

RAJ.
E 195

Tomini „Grunwald”
mjr Marceli Cerkiewicz 27

Stat me czel Wydziału
Wojskowego organizacji
„Grunwald”

rel: t. osob. A-460/1091 Schneider
Edward (KO)

W. X 199

Bonicza - Cerdeśnica Marceli, mjr
ps. „Paszet”

Toruń 28

członek kierownictwa „Grunwaldu”, brał udział
w kampanii wrześniowej, w październiku 1939 aresztowa-
ny, przetrzymywany w fortach wojskowych w Toruniu
uciekł ze szpitala wziętego i ukrył się w W-wie.

zob. T: K: 348/348 Pom. Brygadowa Walentia

s. 11, 12, 13, 18, 34

W X'03

+ poprawnie Cerklewicz
mjr Cyrklewicz

Toruni
Grunwald 29

Jeden z kierowników Wydziału
Wojskowego „Grunwaldu”; aresztowany
w pierwszych dniach lutego 1941r. (razem
z pptk. J. Królikowskim i dr. Wasi-
lewskim); po śledstwie osadzony w
Oświęcimiu i tam zamordowany.

art. Ciechanowski J. „Pierwsza organizacja
konspiracyjna” (10); „Wrocławski
Tygodnik Detolichii” nr 46/97
Zob: teksty problemowe „Grunwaldu”

W. X. 149

Cerklewo Marceli

SKO 30
'Grunwald'

Dca Okr. Pom.; był obemny
przy zaproszeniu Rudolfa Kupera,
które odbyło się w mieszkaniu
ppor. Romane Dalkowskiego przy
ul. Lasiemij 30 (Kupera wprowadził
do org. Czesław Olejewski w XII 1938)

zob: pr. mgr. K. Bessaryński, Pozeńskie
org. Kowp. w m. Toruń w l. 1938-45,
s. 36 (bibl. Fund.)

Wzr. XII 04

mjr Cerkiewicz M.

KO 31
KOB

Do alicie sie Wydz. Wojskowego
"Grunwald" do Komendy Obroniców
Polski (latem 1940) zostal decz
grup bojowych w ramach tej
org. anizacji.

zob. pr. mjr. L. Besszynski, Poznańskie
org. konsp. w m. Tomlin..., s. 39,
(kib. Final.)

AK XII 104

mjr Cerbulewicz Marceł
ps. "Paszota", "Bonisza"
Kmdt. Okręgu "Grunwald"

56 0 32
"Grunwald"

zob. pr. mjr. K. Beszowski, Poruchowski
org. Komop. w m. Tommie
l. 1939-45, s. 34 (bibl. FAPAK)

h/s - XII '04

mjr Cerkiewicz H.

KO 33
"Grunwald"

Darem z kierownictwem Wydz.
Wojskowego na pocz. 1940 r. opuścił
Toruni i wyjechał do Ad-wy; służył
kierował pracą org. press teściów.

zob. pr. mjr. H. Bessyński, Pozachwytne
org. konop. w m. Toruni ..., s. 38
(bibl. Fund.)

Wg. XII'04

Cerklewicz Marceli

ps. "Bonisa"

(br. Cerklewicz Juliusz)

- przesłał do kierownika, Grynwaldzi

zob. D. Cechenowski, "Materiały"

- s. 1, 2, 4, 3

4/6. XI 04

Damrose 34
"Grynwald"

+ Cerklewicz Marceli

Tomia 35

- W-uc

u Grunwaldi-KOB

Aresztowany w W-uc, po śledztwie
trafił do Oświecimia, gdzie zginął.

zob. pr. mer. J. Bessozynski,
Państwowe org. Musp. w
m. Tomiu, s. 41 (bibl. Fund.)

Wz. VIII 04

mjr Czerwikowski Marceł
ps. "Juliusz"
(kieral. Juliusz Czerwikowski)

Toni
- W wa
"Grunwald"
- KOP

36

Do materiału współpracy KOP z
"Grunwaldem" do soto w W-lic; "Juliusz"
(szef Muds. Waj.) ppłk. Julian Skótkowski
i dr Leon Wasilewski zgłosili adres
"Grunwaldu" do KOP.

zeb. pr. męz. H. Deszczyński, Poznańskie
ang. korp. w m. Tonin..., s. 79-80
Ess. XH'04 (list. Fund.)

mjr Cymbkiewicz Marceł
ps. „Juliusz, Bonina, Paszota
(tu też Cymbkiewicz Juliusz)

Wacelnik dwa grup bojowych
KOP; awansowany w W-wie
z innymi strażnikami Kludy Gł.

zob. pr. mjr. L. Besszypicki, Bezakuskie
org. kamp. w m. Tomaszów..., s. 83.
(bibl. Fundacji)

WZ-X4104

Tomek
KOP 37
W-wa

Cerklewicz

mjr Cerklewicz - popr. Cerklewicz f. "Grunwald" Tomni - KO 382

Tworca "Grunwaldu"
 aresztowany przez gestapo w
 Warszawie podczas fali

Sygnatura
 aktualna

aresztowani obejmujących stanowiska
 "Grunwaldu"

zob. M. Plesniarska, Dominika Dymalska...
 Pisz. Tomniński 14, Tomni 1979, s. 121
 (kolekt. FA PIAK)

TYTUŁ, T.

RSZ VI'05

+ Cyszkiewicz Jęliusz, mjr, ps. "Bończa", "Paszota" ^{Tonni}
(e) 39

kierownik Wydziału Wojskowego organizacji
konspiracyjnej "Grunwald"; aresztowany w pleso-
nych dwóch lutego 1941 r., zamordowany w Osław-
cimiu.

Kob. Spisiskowa Zofia Kopic

s. IV/9-11

Aut V/4/09

Cerkiewice (i. n.)

Toruń 40

Łeż wydziału wojtkowego „Grunwaldu”. Po wyjeździe do Waf-
sawy zwisał się z Komendy Obronisy Polki (KOP)
i w ulcy objął kierownictwo ^{wydziału} ~~wojskowego~~ wojtkowego. Wydział
Tawi temu podporządkował komendantów Grunwaldu
w terenie.

Łob. Spuścizna Łofii Kopec

S. IV / 64

nr VIII / 10

mjr Cerhlewicz Marceli   Toruni
org. "Grunwald" ⁴¹
+ kierownik wydz. wojskowego, którego
podporuczkami zostali komendanci
"Grunwaldu" w terenie; kierował
pracę z G-wy.

zob. T. osob. Dmygala p.d.
D. 548/348 Pom. - "Notatki z
działalności Komp. AK... 3.5.
(Komp. Bydł.)

KK, XII'42

Cerkiewica Marcolli
ps. "Bonisa", "Juliusz"
"Marian", "Garszoka"

Toruni
KOP 42

zob. Gajsirowski A., Womenda
Obrońców Polski..., Toruni
2012, s. 216, *passim*.

XI'14 wP.

Cerkiewnica Marceli
ps. „Bonifaz”

Tom 43
L 09

zob. Chazanowski B., Gąsiorowski A.,
Steyer H., Polska Podziemna
na Pomorzu, Gdansk 2005,
s. 638, passim.

W. XI'14

Cerkiewicz Marceli

